

Aleg. 2

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król.
zamku na Wawelu.

Wysoki Sejmie!

Postępując w myśl uchwał Komitetu, powołanego dla odnowienia król. zamku na Wawelu, wykonało kierownictwo restauracyi zamku w czasie od 1. października 1906 do 1. kwietnia 1908 r. następujące roboty:

A) roboty techniczne:

1. Wszelkie badania architektoniczne odsłoniętych ścian z tynków, co było potrzebne do wykonania projektów restauracyi.

2) Ponieważ ściany i sklepienia piwnicy, (którą odkryło się w podworecu zamkowym przy południowym skrzydle krużganków, a jest ona resztą dawnego, dziś nie istniejącego zamku), która została przykryta warstwą asfaltową, po wyschnięciu zaczęły się sypać i całemi płatami odpadać — wyrestaurowano dokładnie wszystkie słabe części, czego poprzednio w stanie zupełnego zawilgocenia piwnicy widzieć nie było można.

3. Wymieniono cały fundament pod narożnym południowym filarem krużganków południowego skrzydła i przemurowano tenże do wysokości sklepienia parteru.

4. Wymieniono ciosy cokołu w połowie tejże części krużganków, które były wygnite.

5. Zbadano na całej przestrzeni południowych krużganków ich fundamenta za pomocą studzien cembrowanych, wzmocniono je odpowiednio nowymi ciosami.

6. Ustawiono rusztowanie do ośmiu przęseł krużganków tegoż skrzydła i do całej ozdobnej attyki, nad niemi biegnącej.

7. Wykonano wszystkie buksztele na wzór dzisiejszych sklepień dla ponownego zasklepienia parteru i I-go piętra tychże krużganków.

8. Zaszalowano fresk na II-giem piętrze krużganków południowego skrzydła dla zabezpieczenia od uszkodzeń przy zdjęciu starego dachu i ostonięcia przed deszczami podczas odnowienia tej części krużganków.

9. Zrobiono odlewy gipsowe wszystkich rzeźbionych części przy krużgankach południowego skrzydła w dwóch egzemplarzach jako modele dla kamieniarzy.

10) Wykonano próbny model trzech przęseł stropu dla krużganków II-go piętra w dwóch wariantach z polichromią i powieszono go na suficie krużganków.

11) Odbito tynki na południowej ścianie dawnych kuchni królewskich i stajni dla zbadania tegoż muru.

B) roboty biurowe:

1. Wykonano model drewniany w skali 1:50 całego zamku według historycznego jego rozwoju na zasadzie szczegółowych projektów odnowienia, wykonanych przez biuro kierownictwa.

2. Wykonano wszystkie szczegółowe rysunki w naturalnej wielkości dla kamieniarskiej roboty do odnowienia krużganków południowego skrzydła.

3. Projekt stropu modrzewiowego krużganków II-go piętra i szczegółowe rysunki do tegoż.

4. Projekta przykrycia dachu kolorową dachówką i projektu posadzek do krużganków — oraz oszklenia okien.

5. Projekta dachu żelaznej i drewnianej konstrukcji.

6. Projekta zakończenia podwórca zamkowego, szkice na nową rezydencję cesarską i szkice rozmieszczenia rezydencji w starym zamku.

Ilość wykonanych w tym czasie rysunków odnoszących się do punktów 1—6 280 sztuk.

7. Wykonano uzupełnienie odlewów gipsowych części rzeźbionych krużganków południowego skrzydła jako modele dla kamieniarzy.

8. Wykonano modele na rzeźbione części do stropu nowego stropu nad krużgankami II-go piętra.

9. Przeprowadzono niwelację całego wzgórza Wawelu ze stokami w połączeniu z niwelacją ulic, oraz wygotowano plan tejże niwelacji.

10. Zamówiono dach żelaznej konstrukcji w fabryce „Akcyjne Towarzystwo fabryki maszyn L. Zieleniewski w Krakowie“, strop modrzewiowy krużganków II-go piętra w parowej fabryce stolarskiej Roman Muranyi w Krakowie, roboty kamieniarskie u firmy Cekiera & Kozłowski w Krakowie, roboty rzeźbiarskie u Władysława Druciaka i Władysława Eljasza rzeźbiarzy w Krakowie.

Wszystkie powyższe prace biurowe zostały wykonane przez biuro restauracji królewskiego zamku na Wawelu, którego skład w roku 1907 był następujący:

Kierownik restauracji architekt Zygmund Hendel, architekt Kazimierz Wyczyński. Inspicjent restauracji i zarządca zamku budowniczy Aleksander Denker.

Rysownicy: Ludwik Szuch, Władysław Żyliński (pracował po dzień 1. czerwca 1907).

Czasowi urzędnicy techniczni: Wacław Pawlik (pracował po dzień 1. maja 1907), Franciszek Piszczek (pracował przez 6 miesięcy), Eugenia Nynkowska (pracowała przez 5 miesięcy).

Pomocnik manipulacyjny: Leon Nalborezyk.

Zygmunt Pałasiński (pracował do 1. stycznia 1907), zawodowy fotograf, wykonał odbitki z 285 klisz ze zdjęć ubikacji i widoków zamkowych, które poprzednio wykonał.

Do obsługi biura i utrzymania porządku w gmachu zamku był woźny Stanisław Batuk i trzech stróżów: Wincenty Marchewka, Michał Przybył i Stanisław Samek.

Program prac mających się wykonać do końca roku 1908.

1. Rozebranie dzisiejszych, pierwotnych arkad i ich omurowań, a natomiast postawienie nowych kolumn i części kamiennych w całych krużgankach południowego skrzydła, t. j. na ośmiu przeszłach, oraz postawienie z nowych ciosów attyki nad tymiż krużgankami.

2. Zmontowanie nowego dachu żelaznej konstrukcyi i przykrycie kolorową dachówką, oraz zmontowanie stropu kasetonowego modzewiowego na całym skrzydle.

3. Wykonanie polichromii stropu na przestrzeni trzech arkad krużgankowych, oraz odnowienie fresku pod tymże.

4. Przygotowanie projektów nowej rezydencyi Jego Cesarskiej Mości i projektu rozmieszczenia rezydencyi w starym zamku.

5. Przygotowawcze prace do dalszego odnowienia zamku.

Dla przedstawienia Wysokiemu Sejmowi dokładnego obrazu kosztów odnowienia król. zamku na Wawelu, podaje Wydział krajowy poniżej pod A) szczegółowy wykaz wydatków, poniesionych po dzień 30. marca 1908 r. z powodu ewakuacyi zamku Wawelskiego, jakoteż wykaz tych wydatków, które z tego tytułu ponieść jeszcze będzie musiał fundusz krajowy na rzecz skarbu wojkowego do 31. grudnia 1909 r., w którym to terminie reszta budynków i gruntów na Wawelu ma być przez wojsko opróżnioną i krajowi w posiadanie oddaną, a pod B) wykaz wydatków po dzień 30. marca 1908, spowodowanych samą restauracją zamku.

L. p.	P o s z c z e g ó l n i e n i e .	Szczegółowo		Razem	
		K	g	K	g
	A) Koszta ewakuacyi.				
1	Kupno realności w Krakowie l. k. 33 wraz z należnością od kontraktu	52.428	26		
2	Kupno gruntu w Oleszy	195.050	—		
3	Dziewięć rat wypłaconych skarbowi wojskowemu na budowę koszar	2,325.000	—		
4	Na adaptację traktu skarbowi wojskowemu	12.000	—		
5	Ryczałt jednorazowy skarbowi wojskowemu na czyszczenie kanałów	4.000	—		
6	Gminie miasta Krakowa na roboty około dróg, wodociągów i t. p.	125.000	—		
7	Gminie miasta Krakowa subwencya na budowę kanału do Wisły dla obsłużenia nowych koszar wojskowych	65.000	—		
8	Odsetki bierne od pożyczek na cele ewakuacyi	111.609	95		
9	Koszta podróży i komisye	1.936	08		
10	Za projekty kanałów	342	06		
11	Rzeczoznawcy sądowi	132	39		
12	Prokuratorcy skarbu — kosztu spisania umowy	581	08		
13	Odbitki litograficzne, portorya, telegramy, książki i t.	159	99		
				2,893.219	81

L. p.	P o s z c z e g ó ł n i e n i e .	S z c z e g ó ł o w o		R a z e m	
		K	g	K	g
	Na powyższe cele wpłynęły następujące dochody:				
1	Subwencya krakowskiej Kasy oszczędności .	800.000	—		
2	Legat ś. p. Kazimierza Rysza (netto) . .	904	63		
3	„ „ ks. Krokowskiego	210	93		
4	„ „ Cypryana Jaworskiego	1.000	—	802.115	56
	Czysty wydatek funduszu krajowego wynosi:			2,091.104	25
	(z czego odsetki bierne zarachowane pod poz. 8. w kwocie 111.609 K 95 g pokryto z kredytów budżetowych r. 1905, 1906 i 1907).				
	Dalsze wydatki, ponieść się mające na kosztą ewakuacyi:				
1	Dziesiąta rata skarbowi wojskowemu płatna 1. maja 1908	250.000	—		
2	Jedenasta rata skarbowi wojskowemu płatna 1. maja 1909	250.000	—		
3	Dwunasta rata skarbowi wojskowemu płatna 1. października 1909	223.000	—	723.000	—
	Do tego wydatki dotyczącas poniesione j. w.			2,091.104	25
	Ogółem cały czysty wydatek funduszu krajowego z tytułu samej ewakuacyi Wawelu wynosić będzie w r. 1909 .			2,814.104	25
	nie licząc wydatku na dalsze odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie tego wydatku.				

L. p.	P o s z c z e g ó ł n i e n i e .	Szczegółowo		Razem	
		K	g	K	g
B) Koszta restauracyi.					
1	Adaptacya mieszkania dyrektora Hendla (brutto)	6.951	88		
2	" " inspicuenta Denkera .	1.305	69		
3	Roboty studniarskie i wodociągowe z materiałem	1.730	42		
4	Roboty murarskie i kamieniarskie z materiałem	61.264	28		
5	Roboty ciesielskie z materiałem i naprawa dachu	30.611	84		
6	Roboty stolarskie z materiałem	1.014	25		
7	" ślusarskie " "	2.752	19		
8	" blacharskie	718	62		
9	" malarskie i lakiernicze	84	02		
10	" szklarskie	538	48		
11	" ziemne i brukarskie	2.088	35		
12	Sprzęty i narzędzia budowlane	2.419	42		
13	Plany, kosztorysy, modele, odlewy i atelier fotograficzne	15.475	99		
14	Inwentarz (sprzęty, książki etc.)	3.378	63		
15	Opał i światło	4.952	90		
16	Płace personalu i służby	54.278	17		
17	Zaliczka na płacę inspicuenta Denkera (zwrotna)	2.400	—		
18	Koszta komisyjne	1.475	16		
19	Koszta przesiedlenia do Krakowa pp. Hendla i Denkera	1.012	70		
20	Wydatki administracyjne	4.612	48		
21	" kancelaryjne	2.760	96		
22	Różne pomniejsze	1.124	15	202.950	58

L. p.	P o s z c z e g ó ł n i e n i e .	S z c z e g ó ł o w o		R a z e m	
		K	g	K	g
	Na pokrycie tych wydatków służą:				
1	Kredyt budżetowy fund. kraj. z r. 1906 (rubr. XIV. poz. 531 a)	100.000	—		
2	Kredyt budżetowy fund. kraj. z r. 1907 (rubr. VI. poz. 22)	100.000	—		
3	Dotacja Najwyższego Dworu (I. i II. rata) .	200.000	—		
4	Zwrot od dyrektora Hendla nadwyżki wydatków poniesionych na adaptację jego mieszkania	951	88		
5	Częściowy zwrot zaliczki na płacę inspicjenta Denkera	720	—		
6	Zwrot nadpłaty poborów	100	—		
7	Dochód z kart wstępu na zamek	3.322	—		
8	Dochód ze sprzedaży starego materiału budowlanego, (cegły, żelaza, drzewa etc.) .	865	17		
9	Zwrot kosztów sporządzania planów	32	55		
10	Legat ś. p. Kudasiewicza na restaurację Wawelu	372	11		
11	Rozmaite drobne dochody	169	30	406.533	01
	W porównaniu z wydatkami j. w.			202.950	58
	<u>Przewyżka dochodów</u>			203.582	43
	przeniesiona do dalszej dyspozycji na rok 1908 (L. W. 31913/908).				

Na rzecz odnowienia król. zamku na Wawelu istnieją następujące legaty:

Cypryana Jaworskiego 1000 K. Konstantego Mireckiego 50.000 rubli, Kazimierza Rysza 1000 K, ks. Dr. Józefa Krokowskiego 180 K, Józefa Kudasiewicza 400 K, Karola Berke'go 2000 K.

Legaty Kazimierza Rysza, Józefa Krokowskiego, Józefa Kudasiewicza zostały już zrealizowane, — zrealizowanie legatów Cypryana Jaworskiego i Karola Berke'go jest w toku; legat Konstantego Mireckiego z Radomia w Królestwie polskim wskutek toczącego się jeszcze sporu o unieważnienie testamentu ś. p. Konstantego Mireckiego dotychczas nie mógł być zrealizowany.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

